

LISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 16 h.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétféltől
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-m. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 25. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 január 31.

Katonatemetés.

A közönséghez.

Valamikor, midőn még az elemi iskola küszöbét koptattuk, jó öreg tanítónk szívünkre kötötte, hogyha öreg negyvennyolcas honvéddel találkozzunk, illedelmesen emeljünk kalapot előtte. Az idő mulik, az öreg honvédek sorai nagyon megrikkultak és a jó Isten gondoskodott, hogy ki ne vesszenek a haza iránti kötelesség élő példái, itt vannak sebesültjeink, az új honvédek.

Eleinte még csak igazi felebaráti szeretetből mindenki törődött velök, később divat lett ebből, de minden divatnak az a sorsa, hogy lejárja magát. Ma oly hidegen tudnak sokan elhaladni mellettük, pedig nem kérnek ők sokat, csak egy szívből jövő tekintetet és egy kis figyelmet.

Mit szóljunk az elhalt katonákról? Hányan éreztek igazi részvétet kezdetben? Egyszerű feketére mázolt koporsó, néhány fegyveres katona és a pap, nincsen virág, koszorú, nincsenek ott az édesapjukat hiába váró gyermekek, a reménységtől megfosztott szülők, a feleség a koporsó után. Ilyen egy katonatemetés. Még zúgolódtunk is az egyszerűsége ellen. Most pedig? — Hiszen nem érünk rá mindennap katonatemetésekkel foglalkozni! A kávéházakban éppen olyan jól esik a szivarfüst és a fekete-kávé, mintha semmi sem történnék, az aszfalton éppen oly lázas sietőséggel megy üzletébe a boltossegéd, mint azelőtt és a gondtalan ifjuság? A multkor is három varrodába siető

hölgyecske összefogózkodik, hahótázva cseveg az élet szépségeiről és jó darabon kíséri a menetet, míg csak egy egyszerű, jó lelkű munkásasszony nem akad, aki figyelmezteti őket, hogy talán mégse illelnek most nevetni, mikor sirni kellene! Hát még a sok bámész, beesett arcú alak, akinek egyáltalában oly mindegy, akár temetési, vagy lakodalmas menet megy végig az utcán.

Több figyelmet kérünk!

Át kell, hogy hatva legyen mindenki kivétel nélkül, hogy a mi gondatlanságunknak nagy ára van! Hogy mi itt e városban kávéházi asztalok mellett ülhetünk, üzletekben ezeket vágathatunk zsebre, az utcákon gondtalanul lejthetünk végig, ezért már sok család elvesztette kenyérkeresőjét, sok ambíció és reménységes fiatal élet adta meg az árát! Ennek az egyszerű fakoporsóban fekvőnek is köszönhetünk valamit!

Azért Uraim! Le a kalappal, ha temetést, de különösen katonatemetést látnak és tessék egy pár pillanatra a kényelmes kávéházi asztal mellől felállni és evvel is tiszteletet nyilvánítani! Ne egy szegény munkásasszony figyelmeztesse rendre azokat, akikre ez ráfér, de tartsa ezt mindenki egyformán kötelességének!

Vegyék figyelmükbe ezt az összes hatóságok és oktassák ki erre tanítványaikat a iskolák. Ne akarjunk pompás temetéseket rendezni, de méltóságos gyász nyilatkozzék meg a katonatemetéseknél. Ez a legkevesebb, amit megtehetnek!

Kormányrendelet a lisztuzsora ellen

Mindenki tudja, hogy Magyarországnak nagy készlete van gabonaneműekből és minden lisztfajtából. Ennek dacára a gabonaneműek egyáltalán nem kerültek már forgalomba s már napok óta a kereskedésekben sem lehet lisztet kapni. A kormány kiadta azt az üdvös rendeletet, mely első lépés ennek a lehetetlen állapotnak megszüntetésére.

Ez a rendelet a liszt rekvirálására vonatkozik s elrendeli, hogy a gabonaneműek lefoglalására vonatkozólag kiadott kormányi intézkedések tegnapról kezdve kiterjesztessenek a buza-, rozs-, árpa-, tengeri-, burgonya- és rozslisztből meglévő készletek bejelentésére és az országos gazdasági bizottságnak átengedésére.

A földmivelésügyi miniszter fel van jogosítva, hogy bárhol lefoglalhassa a lisztkészleteket.

A rendelet másik része két hónapi elzárással s 600 korona pénzbüntetéssel sújtotta azt, aki a megállapítottnál magasabb áron ad el lisztet.

Ha ez a rendelet sem segít, akkor következni fog az állami gabonamonopólium és mindazon főbb élelmi cikkeknek, husnak, nyersterményeknek állami kezelésbe vétele, melyeknek beszerzése ma csak nagy áron lehetséges. Ugy látszik, hogy ez a rendelet szükséges lesz, mert bebizonyosodott, hogy az élelmi cikkeknek magánkezelésben, üzleti spekulációra való átengedése súlyos következményekkel jár.

Bilinsky lemondott. (M. T. I.) A király elfogadta Bilinsky közös pénzügyminiszter lemondását. A jövő héten kinevezik utódát. Vasárnap tanácskozás lesz, amelyen gróf Tisza István is részt vesz. Bilinsky utóda valószínűleg Koerber lesz.

Fehér hét Czillér áruházában.

3750 darab \equiv himzett női ing

érkezett, melyek leszállítása Galiciába akadályozva lett, sikerült olcsón megvennem. Ezeknek olcsó eladását HÉTFŐN, 1915. február hó elsején megkezdem. Czillér Imre.

Csapataink körülzárták az oroszokat Tarnownál.

Krakó, január 30. (Magyar Távirati Iroda.) Tarnow-nál csapataink sikereket értek le. A Dunajec és a Visla folyók között az oroszokat körülzárták. Tarnowban rettenetes a drágaság.

Lehangoltság Oroszországban.

Budapest, január 30. Münchenből jelentik: Az Augsburger Abendzeitung pétervári jelentése szerint az orosz fővárosban igen nagy a levertség. Január közepéig folyton diadalokat jelentett a hadvezetőség, de azóta a Varsóból nagy számban oda menekült gazdag polgárok révén kiszivárgott az orosz hadsereget ért kudarcok híre. A menekülők elbeszéltek, hogy a németek Varsó falai alatt állanak, a város és környéke tele sebesültekkel és hogy az orosz hadseregben járványok dühöngenek. Most Pétervárott általános a lehangoltság és azt hangoztatják, hogy jobb volna mielőbb véget vetni a háborúnak.

A Novoje Vremja a lengyelországi harcokról.

Budapest, jan. 30. Pétervárról jelentik Rómán át:

A Novoje Vremja haditudósítója jelenti

Erdély felé lehetetlen az orosz előnyomulás

Budapest, január 30. (M. T. I.) A Tribuna írja, hogy az orosz előnyomulás Erdély felé meghiúsult, mivel a két lehetséges utat a monarchia csapatai elzárták.

A németek előnyomulnak a Visztulánál.

Budapest, január 30. (M. T. I.) A Morningpost szerint a Visztulánál jelentősebb események várhatók. A németek előkészülnek az erélyes előnyomulásra.

A varsói harcok.

Krakó, január 30. (B. T.) A Ruskoje Vjedomosti haditudósítója jelenti lapjának: Ebben a háborúban a historailag híressé vált győzelmes visszavonulással mink nem érhetjük be többé, mert hátunk mögött sokkal erősebb támasztó pontok vannak, mint valaha és mert ma a legszigorubb tél sem

lapjának, hogy a Visztula folyó jobb partján, a folyó alsó folyásában és a folyó közelében lévő területen, továbbá a Visztulától keletre az oroszok folytatták harcaikat az ellenséggel szemben. Ezeknek az eseményeknek azonban, mint az orosz hivatalos jelentés is kiemeli, dacára annak a nagy hevesseggnek, amellyel ezek a harcok most kezdődtek, másodrendűvé vált a jelentősége. A Visztula folyó balpartján is folytatódott a csaták, azonban sem itt, sem a Dunajec folyó mentén nem volt feljegyezhető változás. A fronton megszakítás nélkül egyre tart mindkét fél részéről a gyalogsági tűz és az ágyuharc.

A lengyelek sokat szenvednek az oroszoktól.

Budapest, január 30. (M. T. I.) Varsóban a lengyeleket kinozzák, a vagyonosok éheznek.

Lenbergben nincs tüzelőanyag. A lakosság a butorait fűti fel.

Az Est értesülése szerint a bukovinai orosz parancsnokság Pozsoricáról Szucsavára költözött.

lehet akadály. Új időket élünk, amidőn az elemi akadályokat technikai vívmányokkal lehet győzni. És éppen ez a körülmény nincs előnyünkre. Amennyiben Varsót fel kell adnunk és a legközelebbi védelmi vonalra kényszerülünk visszavonulni, kellemtelen helyzetbe jutunk. Ennek a vonalnak a középpontja Prestiltovsk és mindaz, ami ettől nyugatra fekszik, egy pillanat alatt a németek, osztrákok és magyarok vára lehet, ami által kénytelen, kellemtelen, ki kell ürtenünk Galiciát és Bukovinát. Mindezek mellett, még az is kétes lenne, hogy seregünket el tudnánk látni megfelelő munieióval és élelmiszerral. Ha Varsó előtt vereséget szenvedünk, ez kétségkívül döntő jelentőségű lesz.

Anglia orgyilkosokat bérel a török vezérek ellen.

Budapest, január 30. (Cenz. táv.) Konstantinápolyból sürgönyzik: Itt az a hír terjedt el, hogy Szíriában a merényletek egész sorát követték el az Egyiptom ellen vonuló török főhadserg vezérei ellen. Anglia orgyilkosokat bérelt, hogy elodázza Egyiptom elvesztését.

Budapest, január 30. (Cenz. táv.) Konstantinápolyból táviratozzák: Jaffából érkezett jelentés megerősíti a merényletek hírét. Van der Goltz pasa és több török tábornok ellen történtek revolver merényletek. A részletek még hiányzanak.

A törökök harcai.

Konstantinápoly, jan. 30. A főhadiszállás jelenti tegnapi kelettel. Különös és fontos említésre méltó esemény nem történt. Csapataink, amelyek Olty irányában offenzívába léptek három ezred orosz elfogtak és nagymennyiségű fegyvert és hadianyagot zsákmányoltak.

Asserbeidronban kedvező fordulatot vett az ütközet, amely egy hét óta Chvid környékén folyik az ellenség főhadereje ellen.

Az ellenségnek az Asserbeidzsoni területben levő utolsó védő állásában január 27-én csapataink elfoglalták az ellenség több sorban elkészített és megerősített állásai közül az elsőt.

A vezérkar közli a tegnapi kelettel, hogy az ottomán flotta e hó 28-án sikeresen bombázott egy orosz katonai állomást a Fekete-tenger nyugati partján. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Hadi Hitelintézet létesítése.

A pénzügyi-bizottság ülése.

A kisebb iparosok és kereskedők hitel-igényeinek ellátására alakult Budapesten a Hadi Hitelintézet. Hogy ennek állását nemcsak a főváros, hanem a vidék is érezze, a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a nagyobb pénzintézetek azon fáradoznak, hogy Nagyváradon az intézet fiókot állítson fel. A központban kedvezően fogadták az akciót s hajlandók a nagyváradi fiók részére 500,000 koronát folyósítani, azonban csak úgy, ha az esetleges veszteséget garantálja az alakulandó syndikatus tagjai.

A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara előkészítette úgy a dolgot, hogy a syndikatusban résztvesznek a Nagyváradi Takarékpénztár, az Egyesült Bihar-megyei Bank és Központi Takarékpénztár, a Bihar-megyei Takarékpénztár és a Leszámitoló és Jelzálogbank, továbbá a Kereskedelmi és Iparkamara, a nagyváradi Ipartestület, Bihar-megye és Nagyvárad városa. Ez utóbbi 32 és fél százalék garanciával.

A kamara átiratban kereste meg Nagyvárad város törvényhatóságát a garancia elvállalása iránt.

A város pénzügyi bizottsága tegnap tárgyalta ezt az átiratot.

Rimler Károly elnökle alatt Lukács Ödön, Németh István, Komlóssy József, Székely Sándor, dr. Adorján Ármán, Hiemesch Frigyes, Balogh Vilmos, dr. Moskovits József, dr. Molnár Imre, Szücs Géza, Moskovits Miksa, Kelen Béla, dr. Döri István, Löwenstein Zsigmond, Gábel Jakab, Diamandi József, Hoffbauer Pál, Fényes Manó és Bige József jegyző voltak jelen.

Lukács Ödön előadó ismertette a kérdést. Felemlítette, hogy a gazdasági életben stagnálás állott be a háború miatt. A hitel-források elapadtak s ennek hátrányait különösen az ipar és kereskedelem terén érezhető. Az állam létesítette a Hadipénztárt, de ennek előnyét csak a nagyobb ipari vállalatok élvezhetik. A kisipar támogatására szükség volt egy másik szervezetre. Így alakult meg Budapesten részvénytársasági alapon a Hadi Hitelintézet, melynek fiókját Nagyváradon is fel akarják állítani. Ezután ismerteti a nagyváradi kamara beadványát, amelyben a város garanciális hozzájárulását kéri. A törvényhatóság elvileg elfogadta a hozzájárulást, de a szervezetre kért felvilágosítást. Ismertette a szervezés módozatait. A pénztár létesítése haszonnal járna a városra. A kért 32,5 százalék garanciát azonban sokalja a városra s elégnék tartaná, ha a város 25 százalék garanciát vállalna. Kevésnek tartja az ipartestület, a kamara, a vármegye garanciáját. Ezek vállalhatnának nagyobb százalékot.

Dr. Moskovits József fejti ki ezután álláspontját. A legjobbkor jött a hitelintézet félmillió ajánlata, amelyen kapva kapni kellene. A garancia százaléka nem olyan veszedelmes a városra, mert a hitelnyújtás nagyon rigorozus lenne. A 75 százalék garanciát méltányosan kell felosztani, mert minden téryező ki van merítve. Egy ötödik pénzintézet részvétele megváltoztatná azt az arányt, amelyet a várostól kérnek. Annyi bizonyos, hogy a város legfeljebb 12000 koronát veszíthet, ha minden elveszne; de ennek ellenében munkaalkalmat nyújt s erősíti az adóalanyt. Az ipartestület nem vállalhat nagyobb garanciát, a kamara anyagi vi-

szonyai sem engednek nagyobb százalék garanciát, különben is az iparosság a kamara által felajánlott garanciában már érdekelve van. Kéri a kamara beadványában foglalt garancia százalékát elfogadni.

Dr Popper Ákos helyesnek vélné, hogy az ipartestület és a kamara nagyobb garanciát vállaljanak. A Polgári Takarékpénztár garanciáját is biztosítani kell.

Kelen Béla helyesli a kamara beadványában foglalt garancia százalék felosztását. A város nem veszélyeztet semmit a garancia vállalásával. Az ipartestület kebelében levő hitelszövetkezet útján már is eleget tesz köteletségének. A testület viszonyai, különösen most olyanok, hogy a felvett garancia nagysága elég. A kamara beadványában foglalt kulcs elfogadását kéri.

Dr Moskovits József újból kifejti, hogy a kamara jövedelme csekély s most éppen ennek a tagjai, az iparosok és kereskedők vannak legjobban sújtva. A jobb jövő reményében vállalja a kitüntetett garancia százalékot.

Hoffbauer Pál felvilágosításul megjegyzi, hogy az esetleges veszteséget az év végén számolják össze. Elfogadja a kamara javaslatát. A veszteség kevés lesz s azt minden intézet könnyen behozza. Ideje, hogy a leg-sürgősebben létesítsük az intézményt. A németek a hadüzenet után 24 órával létesítették az intézményt s nem volt moratoriumra szükség, úgy előkészítették a dolgot és nálunk 6 hó után is csak tanácskoznak.

Rimler Károly védi a tanács álláspontját, mert a város is szorult helyzetben van. Számítani kell s akkor kitűnik, hogy mégis csak 160 ezer koronát kérnek a várostól.

Dr Moskovits József helyesnek vélné, hogy a polgármester tárgyaljon és nyerve meg a Gazdasági és Iparbank és a Polgári Takarékpénztár részvételét a garanciában. Ha ez sikerül, akkor kevesebb lesz a város garanciája.

Rimler Károly úgy véli, hogy ha újabb tárgyalásokat kezdenek, most nem hoznak határozatot.

A szakbizottság felhatalmazta a polgármestert, hogy a Polgári Takarékpénztárral és a Gazdasági és Iparbankkal tárgyaljon s ha résztvesznek a garanciában, annival kevesebb esik a városra, ha azonban nem vezet sikerre a tárgyalás, a tanács a kamara beadványához képest tegyen előterjesztést a februári közgyűléshez.

Igy aztán csak megalakul a Hadi Hitelintézet, mire megkötik a békét.

Prémium a katonáknak.

A téli háború borzalmai ellen harcosainknak prémium van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémiumunkat is a Hadseregélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

x **Megfagyott,** szélből kivörösödött, kicserepesedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű **HARMAT TEJ CRÉME** és hozzávaló **Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B Telefon 13—02

Az élelmiszerhamisítók Eldorádója.

**10000 liter hamisított tej a váradi piacon.
1200 liter tej a csatornában.**

Szinte hihetetlen az a megdöbbentő bűntény, amit az élelmiszer-kereskedők egy része üz már ki tudja mióta a közönség egészségének a rovására, a közönség pénzéért. Ma, amikor bármiféle élelmiszer termelője busápenzért adhatja el a máskor értéktelen hulladékokat is, akadnak emberek, akiket a kapzsiság, a minél több vagyon összeharcolásának vágya nem rettent vissza attól, hogy vakmerő szédülésükkel rátörjenek a polgárság testi épségére és hitvány kutyvalékaikat uzsora összegekért adják el a nehéz idők sulya alatt görnyedő lakosságnak.

Nagyváradon beteg katonák vannak, akik a haza — tehát a termelők és kereskedők érdekeik védelmében is — elgyöngült testükkel gyógyulásra, erősödére várnak. És ezeknek a szegény katonáknak hamisított, táperő nélküli ételmezt juttat az élelmiszer kereskedők egyrésze.

Addig míg Nagyváradon vegyvizsgáló állomás volt, az élelmiszer hamisítók napja letűnt. Pár hónappal ezelőtt azonban mikor a vegyvizsgáló állomás megszűnt, mintha a földből nőttek volna ki, egyre nagyobb és nagyobb tömegben lepték el a váradi piacot a hamisítók. Zavartalanul üzhették a mesterségüket a lelketlen piócák. Nem volt, aki ellenőrizte volna a piacra került anyagot.

Tegnap azonban megjelent Nagyváradon dr Varga István vegyész Debrecenből és Kolontáry János rendőrfogalmazó társasá-

gában váratlanul meglepte a piacot. Elsősorban a tej megvizsgálását kezdték meg. 20000 liter tejet vizsgált meg a vegyész. A vizsgálat eredménye megdöbbentő volt. Több mint tizezer liter tej volt hamisítva, vízzel keverve. A hamisított tejből 1200 literben teljesen élvezhetetlen, az egészségre ártalmas anyagot találtak. Ezt a 1200 liter tejet azonnal a csatornába borították.

A hamisított tejjel telt kannákat lepecsételve lefoglalta a rendőrség s tulajdonosok nevét feljegyezte. A feljegyzett nevek közt rengeteg termelő és kereskedő neve szerepel. Sőt tekintélyes azoknak a száma is, akik éppen a katonai kórházak, tehát kimondottan beteg katonák részére szállítanak. Ezekre a hamisítókra most szigorú büntetés vár.

A vegyvizsgáló állomás kiküldöttjét annyira meglepte a nem várt eredmény, hogy a találtokról nyomban jelentést tett az állomásnak és egyben előterjesztést tett az iránt, hogy a jövőben minél többször vizsgáltsák meg a váradi piacot. Az előterjesztésnek valószínűleg meg lesz az eredménye és a hamisítók napja megint le fog áldozni, a közönség pedig nem fog 36 fillért fizetni egy liter tejesvízért.

A vizsgálat legközelebb ki fog terjedni más élelmi cikkekre is. Nagy a gyanu ugyanis, hogy nemcsak a tej-, hanem más kereskedők is keverik az élelmiszereket idegen, az egészségre ártalmas szerrel.

4000 bukovinai menekült Biharvármegyében.

Február 7-ig maradnak itt Romániából érkeztek.

Ha a német vagy az osztrák magyar hadsereg elfoglal valamely várost a lakosság 1—2 nap alatt tömegestől tér vissza. Ennek egyedüli magyarázata az, hogy a mi és szövetséges hadseregünk nyomában ott van a kultúra, ott van az emberséges bánásmód. A fehér cár kozákjai és gyalogosai azonban amilyen gyávák a haremezón, ép oly hősek a fegyvertelen, gyöngé polgárokkal szemben. Innen van az, hogy, aki csak teheti menekül a népjogokat, igazságosságot és szabadságot hirdető orosz ármáda elől. Példa rá Bukovina, honnan ezrével futottak át a fészkeikből kizavart emberek. A menekülők zöme nem Magyarországra, hanem Romániába ment, ahol megfelelő ellátásban is részesültek. A menekültekért a kormány igen nagy összeget fizetett, ami tekintélyesen belenyúlt az állam kasszába. Nehogy továbbra is ezt a horribilis összeget kelljen fizetnie egy idegen államnak, elhatározták az intézőkörök, hogy a menekülteket hazahozzák és egyelőre Magyarországon helyezik el.

A menekülteket tulajdonképpen Ausztriában kellene elhelyezni, azonban ott most a galíciai menekültek foglalják le az erre a

célra kijelölt területeket. Ezért kell ideiglenesen Magyarországon gondoskodni a hazaszállítottokról. A hazahozott menekültek közül Biharvármegye területén 4000 menekültet helyeznek el. A belügyminiszter erről tegnap értesítette Miskolczy Ferenc főispán útján Fráter Barnabás alispánt.

Az alispán nyomban intézkedett a 4000 ember elhelyezése iránt. Eredeti terv szerint úgy volt, hogy a menekülteket az érmihályfalvai és székelyhídi járásokban helyezik el. Ez a terv azonban a mai közlekedési viszonyok miatt kivihetetlen volt. Ma ugyanis Érmihályfalva felé az egész vasuti vonalat a katonavonatok foglalják el. Ez az oka annak, hogy a menekülteket négy más járásban osztják szét. Az alispáni intézkedés szerint a központi, biharkeresztesi, berettyóújfalusi és nagyszalontai járásokban helyeznek el menekülteket. A központi járásban, a két fürdő területén, nyernek ellátását nagyobb tömegekben a menekülők.

A többi három járásban magánosok vállalták magukra az ellátást. Minden menekülő ellátásáért naponta a katonai ellátásnak megfelelő összeget fizeti a belügyi kormány. Irtesülésünk szerint Biharvármegyében csak ideiglenes elhelyezésről van szó. Mindössze február 7-ig maradnak itt a bukovinaiak, aztán szállítják őket tovább Ausztriába, ahol részükre külön telepeket létesítettek. Ezek a telepek lesznek az utolsó stációk. Innen már csak akkor távoznak el a menekülők, mikor zavartalanul térhetnek vissza hazájukba.

A bukovinaiak tegnap reggel indultak el Gyimesről s külön vonatokon érkeztek Nagyváradra.

Háboru a tengeren és a levegőben.

A török flotta újabb sikerei.

Budapest, január 30. (A sajtóbizottság engedélyével.) Konstantinápolyi sürgöny szerint a török vezérkar a következőket jelent:

Az ottomán flotta 28-án sikeresen bombázott egy orosz katonai állomást a Fekete-tenger nyugati partján.

Budapest, január 30. (Tud. cenz. táv.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A török

flotta, amely már hetek óta Sebastopolba beszorítva tartja a fekete-tengeri orosz flottát, csütörtökön megjelent Odessza és Akkermann kikötők előtt, majd innen nyugat felé indulva megsemmisített egy új orosz védőművet, amely a besszarábiai partokat védté esetleges török partraszállás ellen. A flotta sikerét óriás lelkesedéssel ünnepli a török főváros.

Angol és német repülőgépek harca.

Angol és német repülőgépek harca.

Budapest, jan. 30. (Tud. cenz. táv.) Baseltől jelentik:

Hét angol repülőgép megtámadta Ostende és Zeebrügge belga tengerparti városokat és bomba-

kat szórtak le rájuk. Azonnal német repülőgépek indultak utánok, harc keletkezett a levegőben, az angol repülőgépeket csakhamar a tenger fölé kergették a németek. A hét angol gépből csak négy tért vissza állomáshelyére.

Nagy francia veszteségek.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, január 30. A nagy főhadiszállás jelenti:

A franciák a Nieuporttól északra (vivott harcokban január 28-án nagy veszteségeket szenvedtek. Több mint 300 marokkói és algiri halott fekszik a Duenokban. Tüzérségünk tüzelése az ellenséget tegnap is megakadályozta abban, hogy ásókkal a világitótoronytól keletre levő Duena magaslatra küzdje fel magát.

A labassei csatortól délre ma éjjel csapataink a franciáktól január 25-én tőlünk elfoglalt hadálláshoz esatlakozó további két lövészárkot ragadtak el és több mint 60 foglyot ejtettek.

Az argonnei erdőség nyugati részében csapataink tegnap támadást intéztek az ellenség ellen, amely nem csekély területgyarapodást eredményezett számunkra: hadifoglyul tizenkét tiszt és hétszázharmincegy (731) főnyi legénység maradt kezünkben és tizenkét géppuskát, tíz kisebb kaliberű

ágyut zsákmányoltunk. Az ellenség veszteségei súlyosak. Négy-öt száz halott borítja a harcmezőt. A 155. francia gyalogezred — úgy látszik — elpusztult. A mi veszteségeink aránylag csekélyek.

Verduntól északkeletre a franciáknak éjjeli támadási kísérleteit az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Mannonviltől északkeletre a franciákat Angoment faluból Bremenibe visszavertük s Angomens helységet megszálltuk.

Keleti hadszíntér.

Kelet-Poroszországban az oroszok sikertelenül támadták a Derkehmentől keletre levő hidfőt. Lőtték a tavaktól keletre levő megerősített műveinket és a Lőoventik tótól keletre támadást kíséreltek meg, amely tüzelésünkben összeomlott. Az oroszoknak Borzimonov környékén Loviktól keletre ellenünk intézett éjjeli támadásait, az ellenségnek igen súlyos veszteséget okozva, visszavertük. (Min. eln. sajtóosztálya)

vesztéségliszta 30 halott nevét közli, ezek valamennyien a Tiger matrózai voltak.

Budapest, január 30. (Tud. cenz. táv.) Kielből sürgönyzik:

Egy hajóskapitány, aki szemtanuja volt a helgoland-i tengeri csatának, kijelentette, hogy távcsövén tisztán látta egy angol csatacirkáló elsüllyedését. A német U 5 tenger-alattjáró támadta meg és torpedót lőtt belé, ez volt az oka annak, hogy az egész angol flotta hirtelen visszafordult. A Tiger nevű csatacirkáló volt a megtámadott, amely másodikkal haladt a Lyon zászlóshajó után az angol csatában. A Tiger a torpedó robbanás után elsüllyedt, a legénységet azonban megmentették az odarohanó angol torpedózúzó.

Elesett orosz tábornok.

Budapest, január 30. (Tud. cenz. táv.) Zürichből jelentik, hogy a Plica körül vívott harcokban Richter orosz tábornok elesett.

Beleznay-délután.

Ma délután fog lezajlani a második háborus délután, amelynek műsorát a leleményes rendezőség a Beleznay dalokból állította össze. A legkiválóbb és legművészebb darabokat válogatta össze a rendezőség, amelyek a legteljesebb élvezetet fogják megszerezni a hallgatóságoknak.

Különösen szép és megható lesz a háborus délután, mikor is azok a régi és drága dalok fognak felesendülni, amelyeknek finom melódiái annyi bánatos szívet viseltek meg, annyi arcáról oszlatták el a fájdalom felhőit.

Azok a kedves és szívünk legmélyén élő dalok ezek, amelyekben a magyar szomorúság könnyei csillognak, az elmerengés halk szellői suttognak és egy elmúlt, nemes patinájú magyar élet minden szépsége és gyönyörűsége reszket.

A legszebb magyar nóták fognak zengeni a délutánon a művészek ajkairól. Lesz-e szív, amely meg ne remegne, ha hallani fogja „Ha elmegyek nem sokára messzire“, „Két lánya volt a falunak“, „Költözik a daru madár“, című dalok tösgyökeres és antik esengésű magyaros melódiáit?

Lesz-e szív, amely meg ne érezné, hogy ezekből a dalokból a magyar virtus, a magyar dicsőség és a magyar sirva-vigadás száll elő, amely oly szépen hozzásimul most a nagy idők szelleméhez.

A háborus délután műsora a következő:

Görög Olga számai: „Kék a tenger“, „Ha elmegyek nemsokára messzire“, „Tavaszi dal“.

Medgyaszai Jenő számai: „Álljunk meg“, „A lehulló esillagokat“, „Lehullott a eseresznyeafa virága“.

T. Pogány Janka számai: „Valahol messze“, „Gyermek dal“, „Árva Panni“.

Lévai Farkas Pál számai: „Budapestre megjött már a posta“, „Jaj annak ki feleséges“.

Perényi Kálmán számai: „Sárga dinnye levele“, „Megizentem a babámnak“, „Gyere hozzánk“.

Görög Olga számai: „Tündérország rózsáskertje“, „Megvert engem“, „Csonka barátok tornya“.

Lakatos Ilonka számai: „Költözik a daru madár“, „Két lánya volt a falunak“.

Medgyaszay Jenő számai: „Kuruc nóták“, „Nagy Májthényi sikon“, „Rákócziért“, „Harmat hull a rét fűvére“, „Rákóczi busuja“, „Kuruc vér“.

A háborus délután változatos és gazdag műsora biztosítja már a közönség legszebb és lefinomabb szórakozását. Az egyes szereplő művészek és művésznők énekét Beleznay Antal fogja zongorán és Bebe Karesi zenekarával kísélni.

Az egyes dalok szövegét Petőfi Sándor, Endrődi Sándor, Leel-Össy Albert, Krüger Aladár, (Kuruc dalok a „Hazajött Rákóczi“ című melodramából), Bölöny József, Sas Ede, Beleznay Antal, Hajdu István, Kiss József, Tóth Andor, Lakos Gyula, Makróczy, Barta Kálmán irták. Mutatoul közöljük a következőket:

Leel Össy Albert:

Ha elmegyek nemsokára messzire
Kedves rózsám jutok-e majd eszedbe.
Gondolsz-e rám a távolban
Néha-néha kedvesem,
Vagy elfeledsz, mintha nem is
Mintha nem is láttál volna sohasem.

Ezt kérdeztem a rózsámtól s nem felelt
Csak lilium két karjával átölelt,
Keserű könny, meg édes csók
Hullt arcomra szüntelen.
A könny, a csók mind azt mondta
Mind azt mondta: nem feledek sohasem.

Veres Sándor:

Két lánya volt a falunak, két virága
Mind a kettő úgy vágyott a boldogságra
Az egyiket elkísérték az esküvőre
A másikat szép csendesen
Kivitték a temetőbe.

Özvegy asszony kedves lányod ne sirassad
Te se örülj, hogy a lányod férjhez adtad
Ki tudja a jobbik sorsot melyik érte
Melyiknek volt esküvője
Melyiknek volt temetése.

Hajdu István:

Költözik a daru madár engemet is hívogat
Csalogat, hogy menjek véle
Tél jó erre a vidékre
Megfagy aki itt marad.

Nem jól beszélsz darumadár
Nem ismersz te engemet
Halott az én szívem régen
Elfeledve sirba mélyen
Nem érzi már a telet.

..HIREK..

Tájékoztató.

Január 31. Vörös-Kereszt Egylet közgyűlése a megyeházán d. e. 11 órakor.

Január 31. Vörös-Kereszt Egylet Beleznay háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Február 2. Kath. Kőr háborus délutánja.

Február 14. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Február 28. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 14. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 28. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

A Katholikus Kőr háborus délutánja.

A Katholikus Kőr „Szent László“-terme kedden délután újra fényes ünnepély színhelye lesz. Már maga a jótékonyeél is magas színvonalra emeli a Kőr háborus délutánját, a művészi műsor pedig igazi lelki élvezetet és gyönyörűséget nyújt a közönségnek. A honvédek felharsanó akkordjai, a magasztos gondolatoktól hevülő szabadelőadás, az énekszámok fellendülő hangjai, az erőteljes duzzadó szavakat, a művész zongorakíséret egytől-egyig mind arra szolgál, hogy a lelket egy pár órára kiemeljék a hétköznapi élet sivár gondolatvilágából, a szelid harmóniába ringassák át. Az ünnepély délután 5 órakor kezdődik és a nagyváradi „Vörös Kereszt“ Egyesület fehérnemű osztálya és hadi konyhája javára lesz rendezve. A műsor a következő:

1. Ressini: Nyitány. Tell Vilmos c operából. Előadja a magyar kir. honvédekzenekar.

2. Az európai népek háboruja és kultur közössége. Szabadelőadás, tartja dr Rédei Kornél.

3. a) Szbériai dal. b) Halálhymusz

Csiky Jánostól. Éneklő Fogarassy János. Zongorán kíséri Beleznay Antal.

4. Szavaltat. Tartja Tóth Elek.

5. a) Imádság. Hertzka József. b) Katonadalok 1914 ből. Éneklő Gödör László. Zongorán kíséri Beleznay Antal.

6. Gounod: Nagy ábránd „Faust“ című operából. Előadja a magyar kir. honvédekzenekar.

Belépti-jegy: Ülőhely 1 kor., állóhely 40 fillér.

A meghívók szétküldése folyamatban van, aki tévedésből nem kapott volna, jelentse be igényét dr Imrik Gusztávnál, a Kőr titkárnál.

A jogász ifjuság kabaréja.

Még le sem zajlott a második háborus délután nemes élvezetet nyújtó előadása már is egy igen ötletes terv megvalósításán fáradozik a rendező bizottság.

Arról van szó ugyanis, hogy a jogász ifjuság művészi hajlamu tagjai egy változatos programmu kabaré-előadás keretében lépjenek fel egy háborus délutánon.

A programmu úgy van összeállítva, hogy annak minden száma úgy a komolyok, mint a derűsek is teljesen a mai háborus idők hangulatát szolgálják.

A kabaré-előadás alkalmából mutatkoznak be a jogászok tehetséges zenészei, akik egy buartettel szerepelnek a műsorban.

A komolyabb elemet egy melodráma képviselné, továbbá egy hazafias szellemű dialóg, amely témáját a mai háborus időkől veszi.

Gondoskodott a rendezőség arról is, hogy a közönségnek derűs perceket is szerezzon. E célt fogják szolgálni azok az alkalmi stanzák, amelyet négy jogász fog énekelni megfelelő kosztümben.

Egyik franciának, a másik angolnak, a harmadik oroszoknak és a negyedik belgának lesz öltözve.

Ezek a stanzák a háborus viszonyok egyes jeleneteit fogják kissé kifigurázni.

A rendezőség azonkívül a közönség meglepetésére ráadásul még egy élvezetes számról gondoskodott, amelynek szereplői a társadalmi életben jól ismert és művészi tehetségű uri leányok.

A kabaré előadás keretében lépne föl először a jogász ifjuság énekkara is alkalmi és hazafias énekekkel.

Minden jel arra vall, hogy a rendezőbizottság ez ötletes tervét a legeredményesebb siker fogja kísélni.

* Uj kerületi katonai kórház

Nagyváradon. A beteg katonák, de a polgárság érdekében is igen fontos intézményt valósít meg a napokban a honvédelmi miniszter. Eddig ugyanis a járványos betegségből felépült katonákat, lábbadozókat, egyszerűen kiadták családjaiknak. Így aztán megtörtént a vérhas, kolera, addomináltifuszból gyógyult, de lábbadozó betegek veszályba döntötték környezetüket. Az első sorolt betegségeknek ugyanis az a természetük van, hogy bacillusaik még a beteg gyógyulása után is fertőző hatása. A lábbadozó betegeknek kiadása káros volt magára a betegre is, mert minden katonának megfelelő táplálkozásra van szüksége, amit sajnos, odahaza nem kapott meg. Ezen a bajon most úgy segített a miniszter, hogy a lábbadozó betegek részére Temesvárt és Nagyváradon 50-50 ágygyal külön lábbadozó osztályt állít fel. A temesvári kórházban a Marostól délre fekvő, Nagyváradon a Marostól északra fekvő kórházak lábbadozó betegek nyerneik majd elhelyezést. A két kórház azonnali fel-

állítását rendelte el a miniszter és erről az érdekelt törvényhatóságokat értesítette.

* Dr Mőricz Ernő szabadságon. Dr Mőricz Ernő már annyira felépült betegségből, hogy elhagyhatta a betegszobát. A főorvos egészségének helyreállítása végett január 26-tól március 10-ig szabadságot adott az alispán. A főorvosi teendőket Mőricz Ernő távollétében dr Kassey Kálmán tb. megyei főorvos látja el.

* A kórházi választmány ülése. Biharvármegye kórházi választmánya február 1-én délelőtt 10 órakor ülést tart. Az ülésre tegnap küldte szét a meghívókat az alispán.

* Művészi hadiérem. A „Kőve“ művészegyesület bronzérmeket készítettett Zutt tanár tervei szerint. A gyönyörű érmek művészi eseményszámba mennek. Az érem főalakja Herkules, amint a lernai hydrával küzd. Az érmeket most hozzák forgalomba s az áruk 20 korona, ami nagy művészi értékük mellett olesónak mondható, mert a gyönyörű érmek a háborunak legszebb emlékei lesznek. Az érmek eladásából befolyó tiszta jövedelmét a Vörös-Kereszt Egyesületnek és a képzőművészek támogatására ajánlották fel.

* Kapnak-e drágasági pótlékot?

Nagyvárad város jövő évi költségvetésének összeállításánál tudvalevőleg a város főszámvévője teljesen kihagyta a város alkalmazottainak, havi és napidijainak a drágasági pótlékát. Ezenkívül az 1914. évre a költségvetésbe felvett drágasági pótlék kifizetéséről is mélyen hallgatnak. Csak természetes, hogy ez nagy ijedelmet keltett a városházán, mert éppen a legszegényebb és a legkevésbé fizetett alkalmazottakat érinti érzékenyen, akik sem az államsegélyből, sem a fizetésjavításból nem részesültek s éppen ezek pótlására kapták eddig a drágasági pótlékot. És éppen most valóságos csapás lenne rájuk nézve, ha a város az ő bőrükön akarna takarékoskodni. Az állam a nehéz viszonyokra való tekiutettel, most igyekszik segíteni az alkalmazottainak a helyzetén; — a város sem tehet másként, minthogy egyelőre kifizeti a múlt évi költségvetésbe felvett drágasági pótlékot, a jövőre pedig felveszi azt a költségvetésbe.

* Imakönyvet a sebesülteknek.

E címen tegnap egyik lapársunk elismerésre méltó jó szándékkal hivatkozva arra a tényre, hogy a sebesült katonák lelke az imádság után vágyódik, a nagyváradi klérus nemeslelkű tagjaihoz fordul és azon reményének ad kifejezést, hogy fognak imakönyveket küldeni a kórházakba. Ennek kapcsán csakis tájékoztatásul megjegyezzük, hogy gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök a háboru kitörése óta a Nagyváradon ápolt összes katonákat állandóan ellátja magyar, német, tót és — amióta a könyvnyomdában kapható — román imakönyvekkel.

* Megyei fegyelmi választmány

ülése. Hétfőn délelőtt 11 órakor a megyei fegyelmi választmány tart ülést. Az ülésen az eddig bevizsgált fegyelmi ügyekben hoznak határozatát.

* Halálozás. Láposy Aladár máv. tisztviselő folyó hó 30-án rövid betegség után 47 éves korában meghalt. Az elhunyt felesége és hat gyermeke gyászolja. Az elhunyt tetemét február 1-én délelőtt 9 órakor a Sztaroveszky-utea 3 sz. alatti gyázházról a gyászszertartás után Karcagra fogják szállítani s ott fogják örök nyugalomra tenni.

* **Az új nyugdíjszabályzat a városnál.** Az állami tisztviselők új nyugdíjszabályzata már idestova két éve életbelépett. Majdnem ezzel egyidejűleg készítette el Nagyváradi városa is az új tervezetet, amely azonban azóta érlelődött s most végre elérkezett a pénzügyi szakbizottság zöldasztaláig. De korántsem azért, hogy érdemleges tárgyalás alá kerüljön, hanem csupán egy kissé megszégyesítették, hogy a nyomda alá kerüljön. A pénzügyi szakbizottság tegnapi ülésén bemutatta a polgármester az új nyugdíjszabályzat tervezetét, amely az eddigi elavult intézkedések helyét magában foglalja az új állami nyugdíjszabályzat összes kedvezményeit. A polgármester azonban javasolta, hogy mielőtt tárgyalnák, nyomassák ki és osszák szét, hogy alaposabban megismerjék. Dr. Molnár Imre törvényhatósági tag hangsúlyozta az új szabályzat mielőbbi életbeléptetését, mert a régi szabályrendelet folytán nagy méltatlanságot szenvednek a tisztviselők. A szakbizottság elhatározta, hogy a tervezetet kinyomatja s február hó folyamán tárgyalja a szakbizottság és beviszik érdemleges tárgyalás céljából a márciusi közgyűlés elé.

* **Siketnéma növendékek felvétele.** A siketnéma aradi áll. s intézetének első osztályába a jövő 1915-16. iskolai évre való felvételért mielőbb kell folyamodni. Felveszik az arad-, békés-, bihar- és eszék-megyei illetőségű 7-10 éves korban lévő mindkét nemű siketnéma gyermekeket nemzetiségre való tekintet nélkül. Szegénysorsuk ellátási segélyt is kapnak. Folyamodni óhajtók forduljanak azonnal az intézet igazgatóságához.

* **Bodnár Gyula temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt Bodnár Gyula felmérési felügyelő temetése. A Sal Ferenc-utcai gyászházban volt felállítva a nagydíszű ravatal, a melyen masszív érekegységben nagy ezüst kandelaberek és délszaki növények között nyugodott az elhunyt. A temetési szertartást Imrik S. Zoltán tb. kanonok végezte segédlettel, amely után a temetési menet a plébánia-templomba vonult, ahol ünnepélyes gyászmisét tartottak. Ennek végeztével az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra. A temetésen megjelentek az elhunyt kartaársai, a magyar kir. kulturmérnöki hivatal Papp Elemér főmérnökkel, az államépítészeti hivatal Varró Domokos műszaki tanácsossal, a Berettyó vízszabályozási társulat Tattár Zoltán igazgatóval, a Körözs-zabályozási társulat Tabéry Ármán főmérnökkel, a vasuti mérnökség, Kőszeghy József városi főmérnök és hivatali személyzete, dr. Bozóky Alajos udvari tanácsos, Sztaniszlavszky Adolf kir. főügyész, továbbá Lauscb Károly ezredes, Németh István pénzügyigazgató, Heller József, Kappel György, dr. Krüger Aladár, dr. Poynár Szevér, dr. Imrik Gusztáv, Verner Kálmán, Buzássy István, Himesch Frigyes, dr. Papp Károly, Peiser Károly, Élő János, Ficzek Jenő, Tapfer Márton, Hódl János, Maros Gábor, Padala Pál, Énekes Agoston és még számosan. A korszakon az özvegy és a gyermekek koszorúin kívül még a kartaársak és a többi hivatalok. A Szvoboda és Bordé családok koszorúit voltak elhelyezve. A díszes temetést Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte.

* **Vajjon mit csinálhatott?** Székely Sándor a betegsegélyző pénztár szolgálója augusztusban indult el a háborúba. Mint huszár szakaszvezető abban a században teljesített szolgálatot, amely gróf Tisza Kálmán parancsnoksága alatt indult el a déli harctérre. Igazi magyar huszár módra viselkedett a harctéren s ezért kitüntetés is kapott. Azt azonban, hogy micsoda hőstettet vitt véghez a huszár, nem lehet tudni. Hogy azonban nemcsak a szerb disznókat őrizte, azt legjobban bizonyítja a vitézségi ezüstérem, amit a déli harctéren nehezebb volt megszerezni, mint északon. Most a szakaszvezető levélben tudatja hozzátartozóit a kitüntetéséről. A levélből adjuk az idevonatkozó részeket.

Kedves fiam és jóanyám!

Tudatom veletek, hogy folyó hó 24-én azaz vasárnap igazán szép szavakkal és legmelegebb kézzorítással tüzte fel a mellemre a tábornok ur a vitézségi ezüstéremet. Ugye fiam elég szép eredményt értem el. Igaz, hogy sokat küzdöttem érte. Igazán szerettem volna, ha láttátok volna ezen kitüntetésem lefolyását, a mely több gyalogság, huszárság csendőrség és a tiszt urak jelenlétében folyt le. Tudom, hogy szeretnétek tudni ennek az érdemjelnek a megkapásáért való küzdelmet, de hiába ezt megírni nem lehet és nem is szabad. Csak kérjétek a jó Istent, hogy ha megkaptam, tudjam is egészségesen hazavinni *mihamarabb*.

1915. január 24.

Sándor.

Mindenesetre érdekes volna tudni, hogy mivel érdemelte ki a kitüntetését Tisza Kálmán gróf szakaszvezetője.

* **Az első fecske.** Mult évi zárszámadásainak ismeretében pénzügyintézetünk közül elsőnek az Egyesült Bihar-megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r.-t. teszi közzé lapunk mai számában mult évi mérlegét, amelynek adatai újból igazolni fogják azt a jó hírnevet, melyet ezen legnagyobb alapítókéjú pénzügyintézetünk eredményes működése alapján magának úgy a nagyközönség között, mint szakkörökben szerzett tudott s mely őt nemcsak tőkésnek nagysága, de szakszerű vezetése révén is a vidék legelső pénzügyintézeteinek sorába emeli. Jóllehet a mult évi rendkívüli súlyos viszonyok minden irányban kedvezőtlenül befolyásolták a pénzügyintézetek működését, az Egyesült Bihar-megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r.-t. az elmúlt évben is az előbbi évekkel csaknem azonos kedvező eredményeket tudott elérni és ha a kivételes viszonyok folytán nem kellett volna rendkívüli leírásokat eszközölni, a felosztásra kerülő haszon is a tavalyinak színvonalán maradt volna. Leírásokra azonban az intézet, jólismert óvatosságánál fogva, mellyel aktívának megbírálásánál a jövő minden eshetőségével is számot kíván vetni, tavalyi üzleti eredményéből mintegy félmillió koronát fordít és ennek levonása mellett is 465,697.42 koronát tud tiszta haszonként a közgyűlés rendelkezésére bocsátani. Ezen eredményből megfelelő tartalékosok mellett, mint értesülünk részvényenként 16 kor. osztalék kifizetését fogja az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni és a már évközben folyósított adományokon felül nagyobb összeget jótékonycélokra szándékszik juttatni.

* **Adományok a Vörös Keresztnek.** A Vörös Kereszt Egylet magasztos céljaira újabbban a következő adományok folytak be az egylet nagyváradi pénztárába: Az első háborús delután jövedelme 605 K 48 f., Havas Mór és neje a Vörös-Kereszt Egyletnek 25, Havas Mór és neje a Jobbkéz osztálynak 25, öz. Szeghalmi Bálintné koszorú megváltásként ifj. Átyim Péter elhalálása alkalmából 15, Középegy Kálmánné 10 K.

* **Szegény árva urilány** falusi papi háznál házvezetőnői állást keres. A háztartás minden ágában jártas. Esetleges megkeresés a kiadóhivatalba.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekben álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

* **Ingtatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-
nyos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
 legjobb minőségben
Reichard Dezső
 cégnél
Rákóczy-uton kapható.

x **Három liter** családi rumot készűne bárki pár pere alatt teához, a Farkas-féle *Rumkivonattal*. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7-B. Telefon 13-02.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János utca 2. szám.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacs-vay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

x **Családi rum** vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, cacest.

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtestparancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi miniszterium *Hadsegélyző hivatala*, Budapest, IV. Váci-utca 38.

Legujabb táviratok.

A kárpáti hágók visszafoglalása.

10 ezer orosz fogoly.

Budapest, jan. 30. (Hivatalos.) A lengyel-galiciai arvonalon rövid ágyuharcoktól eltekintve legnagyobb részben nyugalom van.

Az utolsó napok heves harcainak Kárpátokban a hágók magaslatainak visszafoglalását eredményezték. Az egy hét óta tartó nehéz hadműveletekben a csapatok, ked-

vezőtlen időjárási viszonyok ellenére, legnagyobb kitartással és szívósággal harcoltak az összes terepnehézségeket, többnyire magas hóban, leküzdötték és ezzel eredményeket értek el. **Az ellenségnek 10.000 emberét elfogtuk és hat géppuskát zsákmányoltunk.** Höfer altábornagy. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Egy szerb község bombázása.

Budapest, jan. 30. (Tud. cenz. táv.) Egy osztrák-magyar repülőgép a Duna mellett fekvő Kladorova négy bombát dobott. A szerbek üldözni kezdték a repülőgépet, de lövéseik teljesen eredménytelenek voltak.

Elsikkasztották a belgák pénzét.

Budapest, jan. 30. (Tud. cenz. táv.) A Stampa Bordeaux jelenti, hogy Desclaux szeretőjének közreműködésével a belga menekültek számára összegyűjtött pénzből félmilliót elsikkasztott.

Ungmegyében nincs orosz.

Budapest, január 30. (Tud. cenz. táv.) A Nap tudósítója jelenti, hogy Ungmegyében nincs orosz sereg, csak Beregmegyében. Miután Vezérszállásnál megverték őket, most visszavonulnak.

Varsó kiürítése.

Koppenhága, jan. 30. (Tud. cenz. táv.) A Varsó katonai kormányzója elrendelte a városi lakosságnak kétharmad részbeni eltávolítását.

A németek megszállották Kielcét.

Budapest, január 30. (Tud. cenz. táv.) Lengyel lapok írják, hogy a Varsóban elterjedt hírek szerint az oroszok Radowot kiürítették. Kielcét pedig a németek megszállották.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap d. u.: Fészek a viharban.
Vasárnap este: Vilmos huszárok. (Bemutató.)
Hétfő: Vilmos huszárok.
Kedd délután: A cigánybáró; este: Vilmos huszárok.
Szerda: Vilmos huszárok.
Csütörtök: A doktor ur.
Péntek: Jó éjt Muki!

A hét műsora.

Vasárnap délután a nálunk kitűnő előadásban bemutatott Fészek a viharban tölti be a műsort. A pompás, érdekes meséjű vigjátékban Retteggy Margit, Polgár Ma-

riska, Tóth Elek, Farkas Pál és Sik Rezső arattak már a premiere alkalmával is kiváló sikert, míg vasárnap délután Tompa Béla helyett Varsa Gyula játsza Berger Félix önkéntes szerepét.

Este operette bemutatója lesz a színháznak, Kardos Andor és Nádor Mihály híressé lett alkotása, a lokális vonatkozású Vilmos huszárok kerül színre, amelynek érdekes meséje épp úgy igényt tarthat a közönség érdeklődésére, mint a kedves muzsika. A darabban Sik Rezső, Medgyaszay Jenő, Leövey, Farkas Pál, Perényi, Stoll, Feszthy Irén és Lakatos Ilonka játszanak. Pompás szerephez jut az operettében Feszthy Irén, a közkedvelt primadonna.

Hétfőn is a Vilmos huszárok van műsor, míg kedden, az ünnepre tekintettel a színház két előadást tart. Délután a Cigánybáró kerül színre, este pedig a Vilmos huszárok, amelynek előadását szerdán is megismétlik. Csütörtökön Molnár Ferenc pompás bohózata a Doktor ur fog előreláthatólag je-

lentékeny sikert aratni, pénteken pedig a szép sikerű Jó éjt Muki! kerül színre.

A szombati estét a szokásos kabarétölti be, vasárnap délután pedig megismétlik a Nebántsvirágot.

Este ismét premiere lesz, amelynek során egy kitűnő ujdonság: A kapitányné kerül színre.

Kabaré a színházban. Az esti kabaré-előadás elég lanya volt, amit már a konferálás is elősegített. Ugyanis Sik meg lehetős gyenge conferancier volt. Az egyes számok közül a legkiemelkedőbb most is „A dráma énekel” volt, mely ez alkalommal is zajos sikert aratott. Jóízű alak volt, s azonfelül is nagyon kellemesen szórakoztatta a közönséget Lévai Farkas Pál. Retteggy Margit művészi módon adott elő egy pár szép költeményt. Szívesen fogadta a közönség a Bernáték ciklus első számát, amelyben E. Kovács Mariska és Tóth Elek kaptak megérdemelt tapsokat.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Kemény József
cipőfelsőrész készítő üzlete
Sas-palota, Zöldfa-passage.

Elvállal mindennemű szakmába vágó munkákat úgy saját, mint hozott anyagból.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernek részére, a mai áron átul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legújabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műkösörüldét** nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek huszárógépek, ló- és juhnyírógépek javítását és kösörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszerket, mindennemű acélárakat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet - yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives párfogatását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Agoston műkösörüldés

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r.-t. zárszámadásai az 1914-ik üzleti évről.

TARTOZIK	Mérleg számla.				KÖVETEL				
VAGYON	Korona	fillér	Korona	fillér	TEHER	Korona	fillér	Korona	fillér
Pénztár-készlet	747831	57			Részvénytőke :			8800000	—
Értékpapírok	6065987	77			22000 drb részvény à 400 K				
Váltókölcsönök	25312548	18			Alapok:				
Jelzálogkölcsönök	6063936	70			Tartalékalap	1430000	—		
Községeknek nyújtott kölcsönök	293595	42			Nyugdíjalap	375490	—	1815490	—
Előlegkölcsönök	69110	—			Ösztöndíjalap	10000		11057266	32
Folyószámlai adósok	2997473	15			Betétek			5203500	36
Tiszti nyugdíj-értékpapírok	375490	—			Engedményezett jelzálog-kölcsönök				
Intézeti ház	1016307	95			Engedményezett kötvény-kölcsönök			250701	42
Különféle activák és átmeneti tételek	253432	95			Hitelezők			3980591	86
Előre fizetett kamatok	68946	—			Visszleszámított váltók			11480364	03
Uj felszerelések leírás után	10000	—	43274659	69	Lerovatlan betétkamatadó, hátralékos osztalékok, felügyelői és napibiztosi díjak			40104	60
					A jövő év javára beszedett kamatok			180943	68
					A múlt évről áthozott nyereség	20012	76	465697	42
					Ez évi tiszta haszon	445684	66		
			43274659	69				43274659	69

TARTOZIK	Nyereség- és Veszteség-számla.				KÖVETEL				
VESZTESÉG	Korona	fillér	Korona	fillér	NYERESÉG	Korona	fillér	Korona	fillér
Kamatok: betét-, folyószámlai, visszleszámítási és lombard-kamatok	1476838	29			Nyereség-áthozat a múlt évről	20012	76		
Tiszti fizetések és tiszti pótlékok és felügyelői díj	185440	04			Kamatok: váltó, jelzálog, kötvény, értékpapírok, folyószámla, előleg kölcsönök után, jutalékok és vegyesbevételek	2741358	85		
Üzleti és betétkamat-adók	206409	92			Ez évi házbérijövedelem	69382	79		
Illetékek	6722	17			Leírásból befolyt	1304	20	2832058	60
Leírások	490950	76	2366361	18					
Nyereség-áthozat a múlt évről	20012	76							
Ez évi tiszta haszon	445684	66	465697	42					
			2832058	60				2832058	60

Nagyvárad, 1914. december hó 31.

A pénztárért
Rácz Jakab
pénztáros.

Róna Ármin
aligazgató.

A könyvelésért
Kormos József
főkönyvelő.

Az igazgatóság:

A felügyelő bizottság:

Reisman Mór
elnök.

Dr Fássy Lajos
alelnök.

Dr Matolay Károly
elnök.

Breider Ármin
Farkas Izidor
dr. **Grósz Menyhért**
Grósz Zsigmond

Kövré Endre
Krausz Dávid
dr. **Miskolczy Ferenc**
Markovits Antal
Ifj. Moskovits Mór

Nagy Márton
Rendes Vilmos
Telegdi József
Zathureczky István

Biszterszky Iván
Hunyady Ferenc

Rosenberg Izsó
Dr Sarkadi Lajos

Dr Stern Ödön
felügyelő bizottsági tagok.

dr Popper Ákos
vezérigazgató.

Vály Géza
Wechsler József
póttagok.